

Білет 9

Практычнае заданне.

Уклад беларускага народа ў перамогу над нацысцкай Германіяй. Ураджэнцы Беларусі на франтах Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войнаў.

Выкарыстоўваючы прадстаўленыя матэрыялы, адкажыце на пытанні (выканайце заданні):

1. Назавіце беларускага военачальніка, які ўдзельнічаў у распрацоўцы аперацыі па вызваленні БССР ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.
2. У чым выявілася прызнанне міжнароднай супольнасцю заслуг Беларусі ў разгроме нацызму?
3. Складзіце схему "Уклад беларускага народа ў перамогу над нацысцкай Германіяй".
4. Па выніках даследавання Інстытута сацыялогіі НАН Беларусі, 90% юнакоў і дзяўчат ва ўзросце да 30 гадоў перакананыя, што перамога ў Вялікай Айчыннай вайне — гэта найважнейшая падзея ў гісторыі Беларусі. Калі б вы ўдзельнічалі ў даследаванні, то падтрымалі б гэта меркаванне ці не? Чаму?

I. Барацьба ў тыле ворага *(па інфармацыйных матэрыялах Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь)*

374 тыс. партызан і звыш 70 тыс. падпольшчыкаў вялі барацьбу на акупаванай ворагам тэрыторыі. Усяго за тры гады гераічнай і цяжкай барацьбы ў тыле ворага беларускія партызаны і падпольшчыкі знішчылі больш за 500 тыс. гітлераўцаў, разграмілі 29 чыгуначных станцый, 948 штабоў і гарнізонаў, пусцілі пад адхон 11 128 эшалонаў і 34 бронецягнікі праціўніка; збілі і спалілі на аэрадромах 305 самалётаў, падбілі 1355 танкаў і бронемашын, знішчылі 939 ваенных складоў. Пад канец 1943 г. 60% тэрыторыі рэспублікі знаходзілася пад партызанскім кантролем.

Па сваіх маштабах, ваенных і палітычных выніках рух супраціўлення акупантам у БССР набыў стратэгічнае значэнне, ператварыўся ў адзін з буйных фактараў разгрому ворага, а Беларусь да гэтага часу называюць «партызанскай рэспублікай».

... Апынуўшыся ў канцэнтрацыйных лагерах на тэрыторыі Еўропы, многія нашы землякі наладжвалі кантакты з удзельнікамі антыфашысцкага руху на волі, арганізоўвалі ўцёкі з месцаў зняволення, прымалі ўдзел у стварэнні баявых цэнтраў, якія вялі актыўную барацьбу супраць нацыстаў.

У кастрычніку 1943 г. у Францыі быў створаны Цэнтральны камітэт былых савецкіх ваеннапалонных. Пад яго кіраўніцтвам вязні, сярод якіх было шмат беларусаў, наносілі гітлераўцам значныя страты. У гэтай краіне дзейнічаў таксама асобны жаночы атрад «Радзіма», арганізаваны былымі беларускімі партызанкамі і падпольшчыцамі, які праславіў сябе баявымі справамі. Камандзірам яго была абраная мінчанка Н.І. Лісавец, а пасля – Р.З. Сямёнава-Фрыдзон. Абедзвюм было прысвоена званне лейтэнанта французскай арміі.

II. Баявыя дзеянні на франтах Вялікай Айчыннай вайны (на матэрыялах вучэбнага дапаможніка "Вялікая Айчынная вайна савецкага народа ў кантэксце Другой сусветнай вайны»)

На франтах Вялікай Айчыннай вайны змагалася больш за 1,3 млн беларусаў і ўраджэнцаў Беларусі. З іх 446 атрымалі званне Героя Савецкага Саюза. Чацвёра з іх – П. Галавачоў, І. Гусакоўскі, С. Шутаў, І. Якубоўскі – удастоены гэтага звання двойчы. 67 чалавек сталі кавалерамі ордэна Славы трох ступеней. Каля 400 тысяч воінаў – беларусаў і ўраджэнцаў Беларусі ўзнагароджаны баявымі ордэнамі і медалямі.

... Сын селяніна з в. Машканы Сененскага раёна, лётчык Аляксандр Гаравец на Курскай дузе прыняў бой з 20 варожымі бамбардзіроўшчыкамі, збіў дзевяць самалётаў. Ён адзіны ў свеце лётчык, які ў адным паветраным баі збіў столькі самалётаў.

... Значны ўклад у Вялікую Перамогу ўнеслі военачальнікі – ураджэнцы Беларусі. Пад кіраўніцтвам генерала арміі А.І. Антонова ў 1944 годзе распрацавана Беларуская стратэгічная наступальная аперацыя «Баграціён», якая стала па праве вяршыняй палкаводчага мастацтва.

III. З пратакола пасяджэння глаў дэлегацый Аб'яднаных Нацый. (27 красавіка 1945 г.)

«...С-р Молатаў кажа, што ён упаўнаважаны зрабіць заявы ад імя ўрадаў Украінскай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі і Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі...

Важная роля, якую абедзве рэспублікі адыгралі ў барацьбе з агульным ворагам. У гэтых адносінах яны вылучаюцца сярод шаснаццаці рэспублік, таму што, па крайняй меры, мільён грамадзян кожнай са згаданых рэспублік служыў у радах Чырвонай Арміі. Яны таксама прымалі самы актыўны ўдзел у вайне. Германія пачала сваё нападзенне на Савецкі Саюз з захопу Украінскай і Беларускай рэспублік, менавіта яны перанеслі самыя цяжкія выпрабаванні, звязаныя з нашэсцем. У заключэнне с-р Молатаў паўтарае сваю прапанову камітэту прыняць рашэнне аб уключэнні гэтых дзвюх рэспублік у лік першапачатковых членаў Арганізацыі.

... Прэзідэнт Рузвельт лічыць, што важнае становішча, якое займаюць Украінская і Беларуская рэспублікі ў Савецкім Саюзе, і пакуты, якія яны перанеслі падчас вайны, роўна як і ўклад, зроблены імі ў агульную справу перамогі, цалкам апраўдваюць іх прыняцце ў Арганізацыю. Таму ён ад імя ўрада Злучаных Штатаў падтрымлівае прапанову, зробленую Молатавым»